

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РУДЬ ЮЛІЯ ЛЕОНІДІВНА

УДК 338.24.01

**ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ВСЕОСЯЖНОГО РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

08.00.03 – економіка та управління
національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Запоріжжя – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Класичному приватному університеті, м. Запоріжжя.

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор
ПОКАТАЄВА Ольга Вікторівна,
Класичний приватний університет, м. Запоріжжя,
перший проректор.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
ХАМІНІЧ Світлана Юріївна,
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара,
професор кафедри маркетингу та міжнародного
менеджменту;

доктор економічних наук, професор
ЧЕРНЯВСЬКА Олена Валеріївна,
Запорізький інститут економіки
та інформаційних технологій,
професор кафедри фінансів та аудиту.

Захист дисертації відбудеться «21» листопада 2019 р. о 13⁰⁰ на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 17.127.01 у Класичному приватному університеті за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70б, ауд. 124.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Класичного приватного університету за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70б, ауд. 114.

Автореферат розісланий «18» жовтня 2019 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. І. Трохимець

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Останніми роками в Україні назріла необхідність економічного розвитку національної економіки, що зумовлено низкою причин, зокрема нестійкістю економічної системи, збільшенням кризових проявів на рівні країни й окремих регіонів, низькою ефективністю застосовуваних інструментів фінансово-економічної та соціальної політики й непрацездатністю класичних економічних моделей забезпечення зростання та розвитку соціально-економічних систем.

До недавнього часу головною метою управління національною економікою країни було визначено досягнення високих кількісних фінансово-економічних і виробничих показників. На сьогодні такий підхід втратив свою актуальність з огляду на збільшення соціальної напруженості й поглиблення екологічних проблем. Відтак виникла необхідність забезпечення всеосяжного розвитку національної економіки, що передбачає підвищення не тільки обсягів виробництва, але й показників соціального розвитку, екологічної й економічної безпеки. Вирішення проблем сучасної економічної динаміки пов'язано з концепціями стійкого розвитку, а також інклюзивного зростання економіки. Всеосяжність такого розвитку зумовлена взаємодією економічних, соціальних та екологічних чинників, тому розробка оптимальних методичних підходів щодо його забезпечення й оцінювання результатів є важливою складовою діяльності, спрямованої на збалансоване зростання національної економіки.

Окреслені питання економічного розвитку України, зокрема вироблення його оптимальної моделі, були об'єктами досліджень багатьох українських і зарубіжних учених, практиків, зокрема: Л. Безчасного, А. Гальчинського, В. Гейця, З. Герасимчука, С. Єрохіна, М. Єрмошенка, І. Крючкова, С. Кузнеца, А. Льюїса, С. Мочерного, О. Покатаєва, В. Ростю, Д. Сакса, Л. Федулової, А. Чухно, Й. Шумпетера та ін. Серед авторів, що ведуть пошуки за цим напрямом, варто зазначити І. Алі, А. Базилюк, Т. Бучинську, А. Гуторова, О. Жулин, О. Зубчика, В. Опалько, О. Прогнімак, Р. Раньєрі, К. Сапуна, Р. Селєзньову, Г. Сона, Л. Федулову, С. Хамініч, О. Чернявську та ін. Розробці питань формування інституційних механізмів соціально-економічного розвитку присвячені публікації О. Качного, В. Когута, проблемам економічного розвитку – О. Войтик, Я. Гонціажа, Н. Гнидюк, О. Луцків, М. Максимчука, С. Пухир та ін. Однак наразі у світлі новітньої концепції інклюзивного зростання актуальними є вивчення й оптимізація сучасних методичних підходів до формування всеосяжного розвитку національної економіки, що й зумовило вибір теми дослідження, його мету й завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах науково-дослідних робіт Класичного приватного університету: «Сучасні проблеми модернізації та структурних трансформацій економіки Придніпровського регіону» (номер державної реєстрації 0114U006322), де здобувачем запропоновано заходи регуляторної політики щодо впровадження стратегії всеосяжного розвитку національної економіки; «Розвиток національної економіки в контексті сучасної економічної теорії» (державний реєстраційний номер 0116U000798), де здобувачем запропоновано науково-практичний підхід до формування стратегії всеосяжного розвитку національної економіки.

Мета й завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад і розробка науково-практичних підходів до формування стратегії всеосяжного розвитку національної економіки.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання:

- систематизувати теоретичні підходи до формування стратегії економічного розвитку національної економіки;
- розглянути всеосяжний розвиток як нову модель економічного розвитку національної економіки;
- визначити методичні підходи до формування всеосяжного розвитку національної економіки;
- провести оцінювання рівня всеосяжного розвитку національних економік країн світу та рівня всеосяжного соціально-економічного розвитку України;
- виявити особливості створення імперативів всеосяжного розвитку національної економіки;
- розробити стратегію всеосяжного розвитку національної економіки;
- удосконалити інституційну складову управління всеосяжним розвитком національної економіки;
- удосконалити регуляторну політику забезпечення всеосяжного розвитку національної економіки та механізм її реалізації.

Об'єкт дослідження – модель всеосяжного розвитку національної економіки.

Предмет дослідження – теоретико-методичні засади та практичні рекомендації щодо формування стратегії всеосяжного розвитку національної економіки.

Методи дослідження. Теоретичною й методологічною основою дослідження є фундаментальні положення та закони економічної теорії, державного управління національною економікою, стратегічного планування, процесного підходу, комплексного й системного аналізу. Для реалізації поставлених у роботі завдань використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів та підходів: *морфологічний аналіз* – для визначення сутності й імперативів всеосяжного розвитку національної економіки (підрозділи 1.2, 2.3); *індукції та дедуції, декомпозиції й синтезу* – для систематизації моделей економічного розвитку національної економіки (підрозділи 1.1, 1.3); *порівняння та системний підхід, економіко-статистичні методи* – для оцінювання рівня всеосяжного розвитку національних економік країн і рівня соціально-економічного розвитку України (підрозділи 2.1, 2.2); *суб'єктно-об'єктний підхід* – для визначення інституційної складової управління всеосяжним розвитком національної економіки (підрозділ 3.2); *абстрактно-логічний, системно-структурний методи* – для розробки стратегії всеосяжного розвитку національної економіки й заходів регуляторної політики із забезпечення всеосяжного розвитку національної економіки та механізм її реалізації (підрозділи 3.1, 3.3).

Інформаційну базу дослідження становлять дані Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України, Євростату, законодавчі й нормативно-правові акти, програмні документи державних, регіональних і місцевих органів влади України, монографічні дослідження й наукові статті зарубіжних і українських авторів, а також публікації в спеціальних виданнях.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вони в сукупності вирішують важливу наукову проблему формування стратегії всеосяжного розвитку національної економіки, яка спрямована на забезпечення стійкості соціально-економічного розвитку країни.

Найбільш важливі наукові результати дослідження, що мають елементи новизни, полягають у такому:

удосконалено:

– стратегію всеосяжного розвитку національної економіки, яка, на відміну від існуючих, передбачає досягнення оптимального рівня розвитку конкурентоспроможної економіки з високим рівнем зайнятості працездатного населення за умови підвищення зайнятості серед молоді й боротьби з бідністю, посилення державної та підприємницької активності для розвитку соціального партнерства, модернізації економіки на основі нового технологічного укладу й екологізації виробничого процесу, розвитку інфраструктури як умови впровадження інновацій і залучення інвестицій. Визначено логічно взаємопов'язані етапи реалізації стратегії: вибір моделі всеосяжного розвитку, цілі та завдання її реалізації, механізм імплементації моделі всеосяжного розвитку, соціально-економічний ефект реалізації стратегії, що надає змогу забезпечити вирівнювання соціальних і територіальних відмінностей розвитку національної економіки;

– модель всеосяжного розвитку національної економіки, яка, на відміну від попередніх, передбачає досягнення соціально-економічного ефекту розвитку національної економіки за показниками ефективності (зростання та розвитку, інклюзивності, спадкоємності та стійкості розвитку) і базується на дії рушійних сил (імперативів), параметрів, ресурсів, екзогенних й ендогенних факторів розвитку соціально-економічної системи, що надає змогу забезпечити оптимальний рівень розвитку конкурентоспроможної економіки з високим рівнем зайнятості працездатного населення;

– механізм реалізації стратегії всеосяжного розвитку національної економіки, який, на відміну від існуючих, передбачає виконання завдань з організації, ресурсного забезпечення, мотивації та контролю за діями виконавців (формальних і неформальних інститутів), де визначено складові – організаційну, фінансову, управлінську та моніторингову, а також імперативи розвитку прямої дії (економічні й соціальні), що надають змогу сформувати ефективну, конкурентоспроможну, соціально орієнтовану, ресурсо- й енергоефективну та екологічно стійку національну соціально-економічну систему;

– інституційну складову механізму реалізації стратегії всеосяжного розвитку національної економіки, яка, на відміну від попередніх, передбачає перерозподіл функцій з визначення показників результативності та методів вимірювання, виконавців, з розподілу повноважень, відповідальності, ресурсів і координації, а також з моніторингу й аналізу результатів реалізації стратегії, що надасть змогу узгодити дії формальних інституцій та підвищити результативність регуляторної політики щодо впровадження стратегії всеосяжного розвитку національної економіки;

– систему заходів регуляторної політики щодо впровадження стратегії всеосяжного розвитку національної економіки, яка, на відміну від попередніх,

передбачає забезпечення системи надання традиційних послуг і цифрової інфраструктури, заохочення підприємництва до легалізації зайнятості, підсилення продуктивності та розподілу фінансових ресурсів, збільшення кількості робочих місць, розвиток освіти й професійних навичок, протидію корупції, удосконалення системи податкових платежів, що надає змогу підвищити результативність державної економічної політики щодо всеосяжного розвитку національної економіки;

набуло подальшого розвитку:

– тлумачення сутності змісту всеосяжного розвитку національної економіки, що, на відміну від існуючих, передбачає інклюзію з метою забезпечення високої зайнятості, підвищення продуктивності праці, скорочення нерівності й бідності, раціональне використання природних ресурсів, захист природного довкілля, зростання доходів та ВВП. Відзначено, що результатом інклюзивного економічного зростання є соціально-економічний ефект – стійкий рівень добробуту суспільства завдяки його рівномірній участі у створенні національного доходу та можливості кожного члена суспільства задовольняти свої потреби зайнятості й безпечного людського розвитку, що надає змогу підвищити соціальний рівень розвитку національної економіки;

– науково-практичний підхід до оцінювання рівня всеосяжного розвитку національної економіки, що, на відміну від попередніх, базується на визначенні індексу інклюзивного зростання (*IG*), який розраховується за такими індикаторами (*K*): освіта та навички, зайнятість і оплата праці, основні послуги й інфраструктура, доступ до фінансового та кредитного ринків, створення активів і підприємництва, фіскальні платежі, корупція та концентрація ренти, – що надає змогу оцінити соціальну спрямованість розвитку національної економіки.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні теоретико-методичні здобутки, розробки та положення дисертації доведено до рівня практичних рекомендацій, що в комплексі створюють підґрунтя для формування стратегії всеосяжного розвитку національної економіки.

Зокрема, практичні рекомендації щодо впровадження стратегії всеосяжного розвитку економіки країни, регіонів та міст використано в практичній діяльності Департаменту економічного розвитку Запорізької міської ради (довідка № 12-452 від 25.04.2018). Наукові результати щодо оцінювання рівня всеосяжного розвитку економіки країни на регіональному рівні довели свою практичну цінність у роботі Запорізької торгово-промислової палати (довідка № 798 від 19.02.2018). Пропозиції автора щодо вдосконалення політики забезпечення всеосяжного розвитку національної економіки враховано в практичній діяльності депутата Запорізької міської ради (довідка № 48/2 від 27.12.2017).

Результати дисертації використовують у навчальному процесі Класичного приватного університету під час викладання дисциплін: «Стратегічне планування», «Управління соціальною та екологічною безпекою діяльності», «Національна економіка», «Менеджмент Європейської інтеграції України» (довідка № 541 від 26.03.2018).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійним завершеним науковим дослідженням. Визначені та обґрунтовані в ній наукові положення,

висновки та пропозиції, одержані практичні результати є особистим внеском здобувача.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження доповідались та отримали позитивну оцінку на міжнародних і всеукраїнських конференціях, а саме: «Перспективи і проблеми забезпечення розвитку відкритих конкурентоспроможних економічних систем в умовах глобалізації» (м. Кривий Ріг, 2011 р.); «Наука і вища освіта» (м. Запоріжжя, 2015 р.); «Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика» (м. Запоріжжя, 2017 р.); «Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки» (м. Кропивницький, 2018 р.); «Європейські перспективи сенсу життя» (м. Запоріжжя, 2018 р.).

Публікації. Основні наукові положення, висновки й результати дослідження викладено в 11 наукових працях, з них: 6 – статті в наукових фахових виданнях України, з яких 2 – у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз, 5 – матеріали конференцій. Загальний обсяг публікацій – 3,43 д. а.

Структура й обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 200 сторінок, з них основний текст – 160 сторінок. Список використаних джерел включає 155 найменувань. Робота містить 26 таблиць та 11 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження; вказано зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження; вказано наукову новизну й практичне значення одержаних результатів; наведено дані щодо апробації та публікацій.

У *першому розділі* – **«Теоретико-методичні засади всеосяжного розвитку національної економіки»** – систематизовано теоретичні підходи до формування стратегії економічного розвитку національної економіки; розглянуто всеосяжний розвиток як нову модель економічного розвитку національної економіки; визначено методичні підходи до формування всеосяжного розвитку національної економіки.

Економічний розвиток та економічне зростання потрібно розглядати як категорії еволюції національної економіки, де категорія «економічне зростання» є показником ефективності соціально-економічної системи країни. Всеосяжний розвиток відповідає сутності інклюзії, яка передбачає забезпечення високої зайнятості, підвищення продуктивності праці, скорочення нерівності й бідності, раціональне використання природних ресурсів, захист природного довкілля, зростання доходів та ВВП. Відзначено, що інклюзивне економічне зростання потрібно розглядати з позиції досягнення соціально-економічного ефекту – стійкого рівня добробуту суспільства завдяки його рівномірній участі у створенні національного доходу та можливості кожного члена суспільства задовольняти свої потреби зайнятості та безпечного людського розвитку. Враховуючи наведені вище параметри всеосяжного розвитку й інклюзивного зростання, можна узагальнити, що для забезпечення всеосяжного розвитку національної економіки необхідно забезпечити стале зростання ВВП, високий рівень зайнятості та продуктивності праці;

впроваджувати заходи, спрямовані на подовження тривалості життя та зменшення демографічного навантаження на бюджетну систему; створити умови для зростання чистих заощаджень та підвищення рівня життя в країні; вживати заходів щодо зменшення парникового забруднення атмосфери (рис. 1). Усі зазначені вище потенційні напрями всеосяжного розвитку національної економіки передбачають реалізацію низки заходів, що відповідають цілям другого порядку. При цьому деякі з цих заходів здатні впливати на формування декількох напрямів розвитку одночасно.

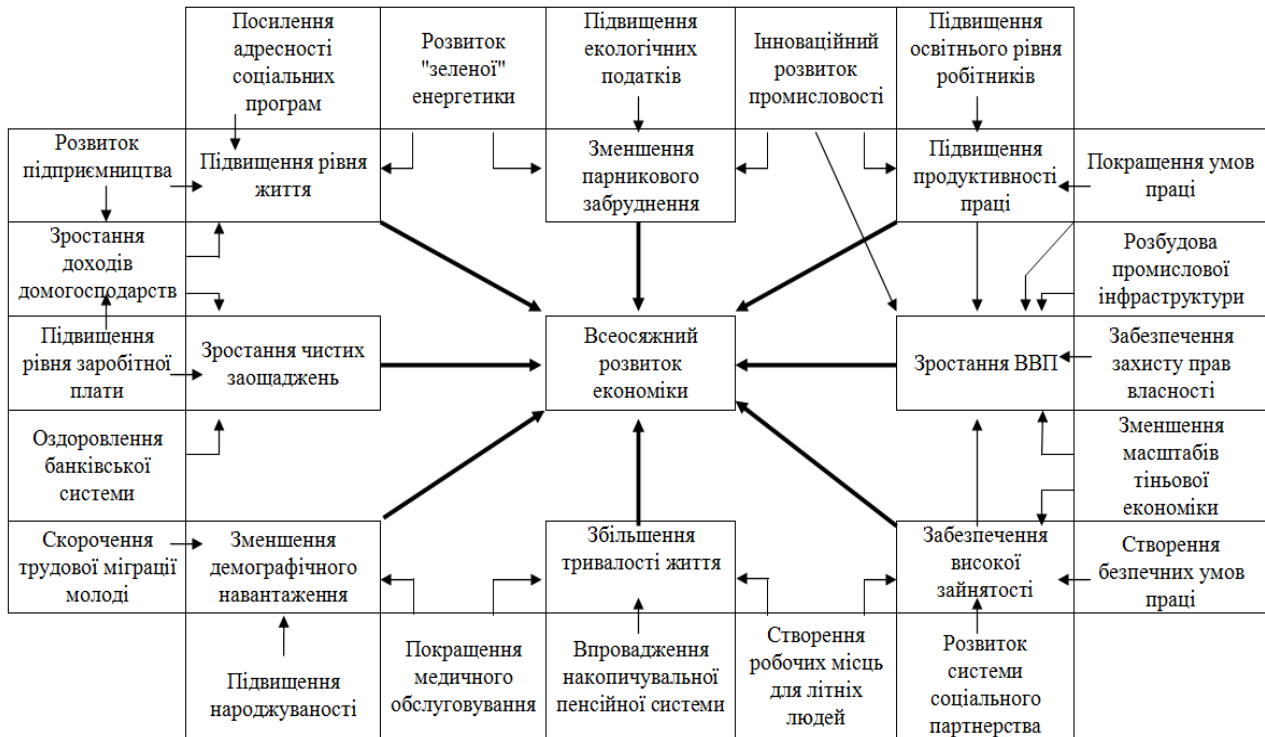

Рис. 1. Системна карта чинників, що забезпечують всеосяжний розвиток національної економіки (складено автором)

Удосконалено модель всеосяжного розвитку національної економіки за показниками ефективності (E) (зростання та розвиток, інклюзивність, спадкоємність та стійкість розвитку), які сформовані такими індикаторами всеосяжного розвитку (K): освіта та навички, основні послуги й цифрова інфраструктура, корупція та концентрація ренти, доступ до фінансового й кредитного ринків, створення активів та підприємництво, зайнятість і оплата праці, фіскальні платежі. Результатом реалізації цієї моделі розвитку є досягнення соціально-економічного ефекту – оптимального рівня розвитку конкурентоспроможної економіки з високим рівнем зайнятості працездатного населення, що забезпечує вирівнювання соціальних і територіальних відмінностей. Всеосяжний розвиток, як нова модель економічного розвитку національної економіки, має враховувати об'єктивні закономірності динамічних процесів соціально-економічної системи, ґрунтуватись на виваженій оцінці рушійних сил (імперативів), параметрів, ресурсів, екзогенних й ендогенних факторів. Для оцінювання рівня всеосяжного розвитку національної економіки на основі індексу інклюзивного зростання (IG) запропоновано використовувати такий кортеж параметрів:

$$IG\langle E, K, P, O, t \rangle, \quad (1)$$

де E – показники ефективності всеосяжного розвитку національної економіки; K – індикатори всеосяжного розвитку національної економіки; P – міра впливу індикатора на показники ефективності всеосяжного розвитку; O – потенціал розвитку за індикаторами; t – період дослідження.

Показники ефективності всеосяжного розвитку національної економіки за групами розраховують як інтегральні показники за формулою:

$$E_{IG} = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n K_j \times v_j, \quad (2)$$

де K – індикатори всеосяжного розвитку національної економіки; v – ваговий коефіцієнт певного індикатора.

Удосконалений підхід до оцінювання рівня всеосяжного розвитку національної економіки на основі індексу інклюзивного зростання відповідає показникам, що визначені як результати задекларованих реформ стратегії сталого розвитку країни.

У другому розділі – «Аналіз реалізації стратегії всеосяжного розвитку національної економіки» – здійснено оцінювання рівня всеосяжного розвитку національних економік країн світу; визначено рівень всеосяжного соціально-економічного розвитку України; виявлено особливості створення імперативів всеосяжного розвитку національної економіки.

За рівнем конкурентоспроможності економіки США посідають першу позицію, 6-те місце в рейтингу інноваційності та 23-тю позицію в рейтингу інклюзивного розвитку. Норвегія, яка лідирує за рівнем інклюзії, є лише 19-ю в рейтингу інноваційності та 16-ю в рейтингу конкурентоспроможності (табл. 1). У всіх країнах з розвинутою економікою спостерігалось зростання ВВП, але тільки в десяти країн зростання рівня конкурентоспроможності корелює з підвищенням рівня всеосяжного розвитку.

Таблиця 1

Рейтинг країн за індексами конкурентоспроможності, інноваційного та інклюзивного розвитку у 2018 р.

Глобальний індекс конкурентоспроможності		Глобальний інноваційний індекс		Індекс інклюзивного розвитку	
Ранг	Країна	Ранг	Країна	Ранг	Країна
1	Сполучені Штати Америки	1	Швейцарія	1	Норвегія
2	Сінгапур	2	Нідерланди	2	Ісландія
3	Німеччина	3	Швеція	3	Люксембург
4	Швейцарія	4	Велика Британія	4	Швейцарія
5	Японія	5	Сінгапур	5	Данія
6	Нідерланди	6	Сполучені Штати Америки	6	Швеція
7	Гонконг	7	Фінляндія	7	Нідерланди
8	Велика Британія	8	Данія	8	Ірландія
9	Швеція	9	Німеччина	9	Австралія
10	Данія	10	Ірландія	10	Австрія
Довідково:					
83	Україна*	43	Україна	49	Україна

* Місце країни вказано в групі країн з економікою, що розвивається, та доходами населення, вище за середній рівень.

Джерело: складено автором за даними міжнародних організацій.

Значне зростання ВВП не є підставою для забезпечення всеосяжного розвитку національної економіки та підвищення рівня життя населення, що простежується для країн, які розвиваються.

Проведений аналіз показників всеосяжного розвитку економіки України протягом 2012–2017 рр. засвідчує негативні зміни за такими індикаторами, як: продуктивність праці, зайнятість населення, коефіцієнт Джині за доходами, рівень бідності, середній дохід на день, державний борг, коефіцієнт демографічного навантаження (табл. 2). Таким чином, з досліджуваних підрівнів соціально-економічної політики України протягом 2012–2017 рр. найбільш ефективними є освітній капітал, якість і доступність освіти, медичні послуги та інфраструктура, найменш ефективними – інвестиційна бізнес-активність, управління активами домогосподарств, ділова й політична етика, концентрація ренти.

Таблиця 2

Динаміка ключових показників ефективності всеосяжного розвитку національної економіки України протягом 2012–2017 рр.

Ключові показники ефективності	Індикатори	За роками		Темп зростання, %
		2012–2016	2013–2017	
Зростання та розвиток	ВВП на душу населення (дол. США в постійних величинах)	2824,0	2906,0	+82
	Продуктивність праці на одного працівника (дол. США)	17 157,0	15 845,0	-1312
	Очікувана тривалість здорового життя (роки)	64,1	64,1	0
	Зайнятість населення (відсотки)	55,0	53,9	-1,1
Інклюзивність	Коефіцієнт Джині – розшарування суспільства за доходами (від 0 до 100)	25,5	26,3	+0,8
	Рівень бідності (відсотки)	0,1	0,5	+0,4
	Коефіцієнт Джині – розшарування суспільства за розподілом багатства (від 0 до 100)	91,7	90,1	-1,6
	Середній дохід (дол. США на день за ПКС у постійних величинах)	11,4	10,2	-1,2
Спадкоємність поколінь і стійкість розвитку	Скоректовані чисті заощадження (відсотки від ВНД)	-0,5	1,0	+1,5
	Парникова інтенсивність ВВП (кілограми викидів CO ₂ на долар)	347,0	347,0	0
	Державний борг (відсотки від ВВП)	80,1	81,2	+1,1
	Коефіцієнт демографічного навантаження (відсотки)	43,3	45,8	+2,5
Індекс інклюзивного зростання та розвитку		3,67	3,42	-0,25

Джерело: складено автором за даними IDI.

Дані табл. 3 свідчать про зменшення індексу інклюзивного зростання національної економіки за періоди 2012–2016 та 2013–2017 рр., розрахованого на основі співвідношення основних макроекономічних показників. При цьому його

скорочення за 2013–2017 рр. було більш суттєвим, ніж за 2012–2016 рр. Найбільших негативних змін зазнав індекс поглиблення бідності. Індекс інклюзивного зростання за доступом до можливостей і результатів праці майже не змінився, при цьому його абсолютні значення є набагато нижчими за значення індексу, розрахованого на основі співвідношення макроекономічних показників. За результатами аналізу соціальну спрямованість всеосяжного розвитку національної економіки України можна визначити як дуже низьку.

Таблиця 3

**Індекс інклюзивного зростання національної економіки України
протягом 2012–2017 рр.**

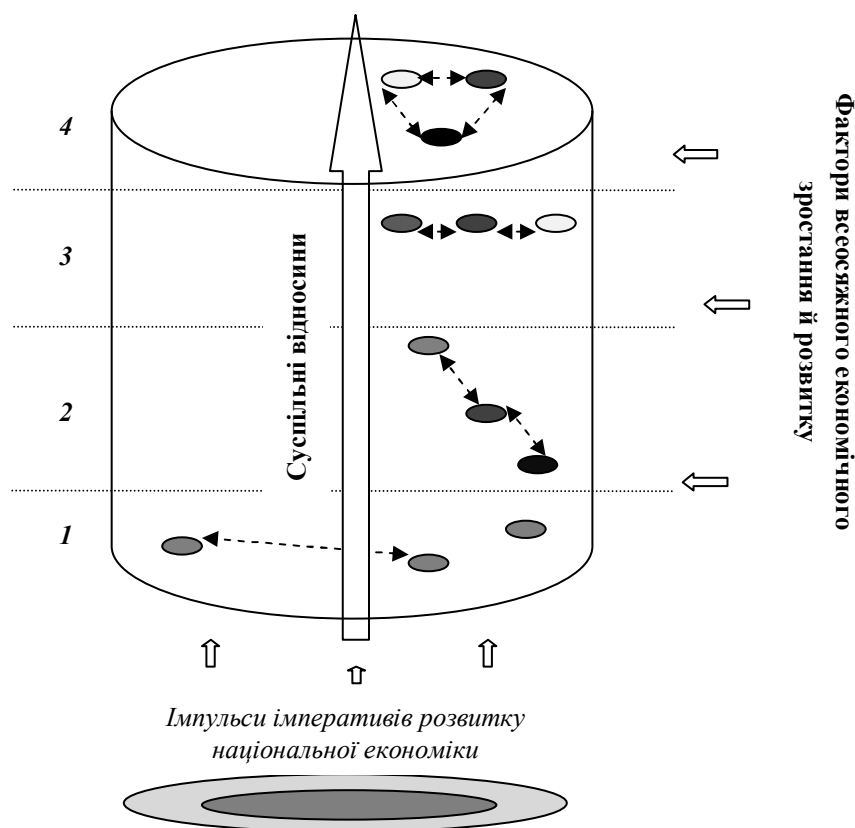
Показники	За роками						Абсолютне відхилення	
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2016 р./ 2012 р.	2017 р./ 2013 р.
Індекс інклюзивного зростання	3,44	5,58	1,39	0,58	0,59	0,66	-2,85	-4,92
Індекс ВВП, у ч. од. до 2010 р.	1,06	1,06	0,99	0,89	0,91	0,94	-0,15	-0,12
Індекс поглиблення бідності	0,50	0,32	1,10	2,08	2,14	2,01	+1,64	+1,69
Індекс недоотриманого ВВП через безробіття	1,08	1,08	1,10	1,10	1,10	1,11	+0,02	+0,03
Індекс боргового фінансування економіки	0,57	0,55	0,59	0,67	0,66	0,64	+0,09	+0,09
Індекс інклюзивного зростання	0,29	0,37	0,30	0,22	0,29	0,42	+0,00	+0,05
Індекс доступу до можливостей	1,01	1,21	1,06	0,91	1,06	1,14	+0,05	-0,07
Індекс доступу до результатів праці	-0,44	-0,47	-0,47	-0,47	-0,49	-0,30	-0,05	+0,17

Джерело: розраховано автором.

Удосконалено підхід до створення імперативів всеосяжного розвитку національної економіки, що показує досягнення соціально-економічного ефекту як результату їх дії з метою одержання певного рівня інклюзивності національної економіки як соціально-економічної системи та суспільних відносин у господарському механізмі під час упровадження моделі всеосяжного розвитку. Досягнення рівня певної моделі економічного розвитку залежить від конкретних імперативів і їх максимальної взаємодії з максимальним впливом на трансформацію імперативу, що зумовлює його еволюцію та перехід на наступну вищу стадію суспільного розвитку (рис. 2).

Визначено, що імперативами всеосяжного розвитку національної економіки як динамічної соціально-економічної системи є економічний та соціальний як імперативи прямої дії, що формують ефективну, конкурентоспроможну, соціально орієнтовану, ресурсо- й енергоефективну та екологічно стійку національну соціально-економічну систему.

**Рівень інклюзивності національної економіки
під час упровадження моделі всеосяжного розвитку**

● – імперативи всеосяжного розвитку; 1, 2, 3, 4 – стадії життєвого циклу імперативів у суспільстві
 ←-----→ – форми економічної й неекономічної взаємодії суб'єктів імперативів

Рис. 2. Механізм створення імперативів всеосяжного розвитку національної економіки (побудовано автором)

У третьому розділі – «**Напрями формування стратегії всеосяжного розвитку національної економіки**» – удосконалено стратегію всеосяжного розвитку національної економіки та інституційну складову управління всеосяжним розвитком національної економіки; запропоновано заходи регуляторної політики щодо забезпечення всеосяжного розвитку національної економіки та механізм її реалізації.

Стратегія всеосяжного розвитку національної економіки базується на дії й закономірностях розвитку імперативів всеосяжного розвитку (рис. 3). Вона містить логічно взаємопов'язані стратегічні блоки: вибір моделі всеосяжного розвитку, цілі та завдання її реалізації, механізм імплементації моделі всеосяжного розвитку, соціально-економічний ефект реалізації стратегії всеосяжного розвитку національної економіки України, що відображає алгоритм стратегічного планування економічного розвитку країни. Стратегія ґрунтується на оцінюванні впливу системи чинників, що забезпечують всеосяжний розвиток національної економіки, а також виявлених слабких сторін і загроз соціально-економічному стану економіки України.

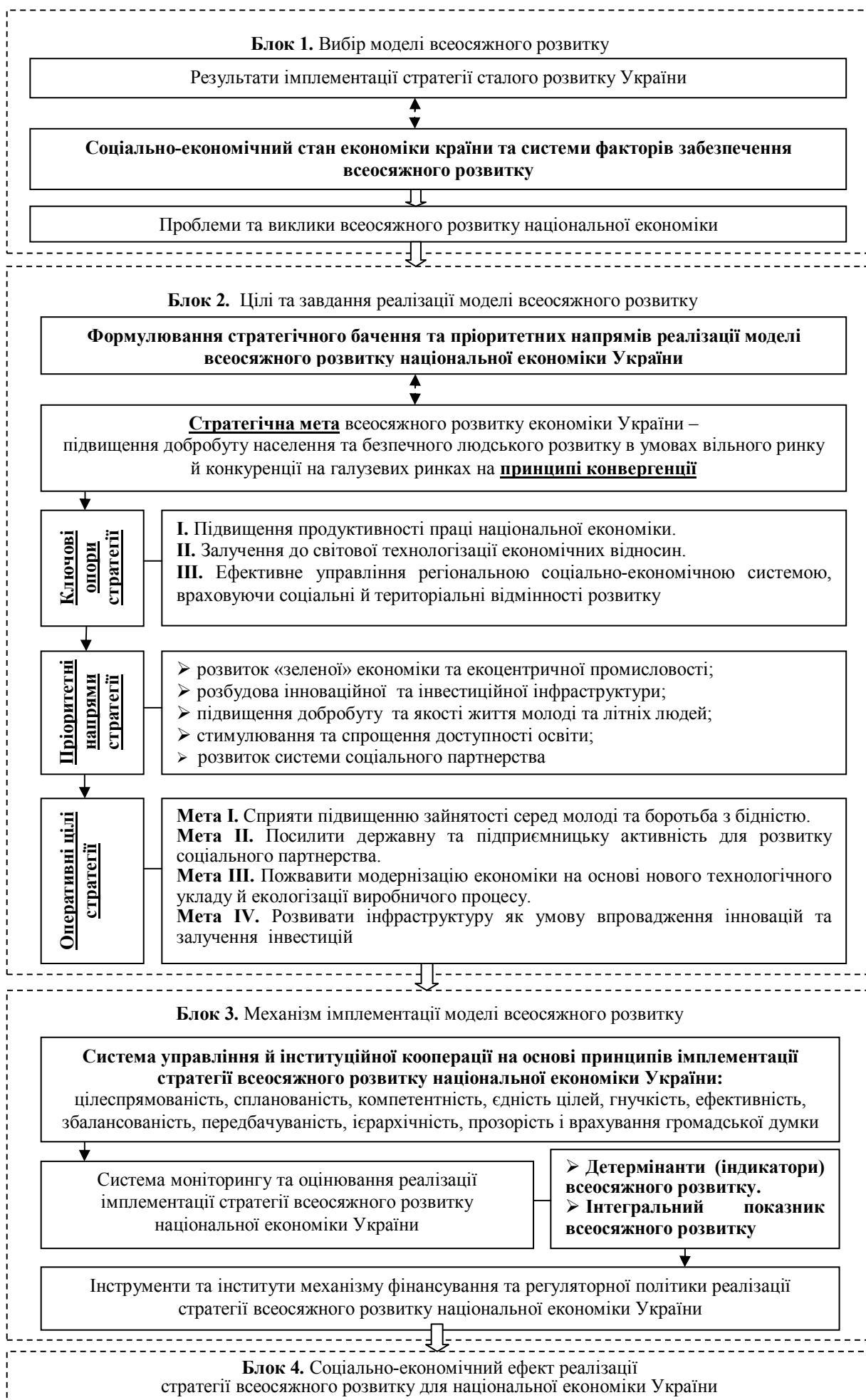

Рис. 3. Стратегія всеосяжного розвитку національної економіки (розроблено автором)

Формалізація системи імплементації стратегії всеосяжного розвитку, яка передбачає механізм імплементації моделі всеосяжного розвитку (блок 3), відображає безпосередній процес досягнення поставлених оперативних цілей відповідно до пріоритетних напрямів. Пріоритетні напрями сформовано на підставі ключових опор стратегічного бачення реалізації моделі всеосяжного розвитку. Підкреслено, що ключові опори стратегії мають реалізувати імперативи моделі. Механізм імплементації моделі всеосяжного розвитку ґрунтується на принципах державного управління всеосяжним розвитком, моніторингу й оцінювання ключових детермінант (індикаторів) всеосяжного розвитку, а також інтегрального показника інклюзивного розвитку на основі індикаторів формування всеосяжного розвитку національної економіки, інструментів та інститутів механізму фінансування та заходів регуляторної політики на основі кооперації та координації дій суб'єктів регулювання політики всеосяжного розвитку України в напрямі реалізації моделі всеосяжного розвитку. Стратегія має містити зворотний зв'язок щодо результатів та ефективності заходів механізму її реалізації відповідно до поставлених цілей і соціально-економічного стану національної економіки.

Механізм реалізації стратегії передбачає виконання завдань з організації, ресурсного забезпечення, мотивації та контролю за діями виконавців, де визначено організаційну, фінансову, управлінську й моніторингову складові. Інституційний підхід до формування механізму реалізації стратегії всеосяжного розвитку національної економіки передбачає залучення до виконання завдань розвитку формальних і неформальних інститутів та інституцій.

Аналіз основних завдань діяльності та впливу формальних і неформальних інститутів на процес реалізації стратегії всеосяжного розвитку засвідчив, що функції з визначення показників та методів вимірювання результатів реалізації стратегії, визначення виконавців, розподілу повноважень і відповідальності, розподілу ресурсів, координації дій та оцінювання результатів кожного з етапів реалізації стратегії виконує більшість формальних інституцій, що призводить до неузгодженості їх дій та зниження загальної результативності прогресивних перетворень.

Запропоновано функції з визначення показників результативності та методів вимірювання результатів реалізації стратегії всеосяжного розвитку віднести до завдань науково-дослідних організацій, що працюють у сфері стратегічного прогнозування; функції з визначення виконавців, розподілу повноважень, відповідальності, ресурсів і координації дій – до повноважень Департаменту економічної стратегії та макроекономічного прогнозування, який є одним із підрозділів Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України; моніторинг та аналіз результатів реалізації стратегії – до основних завдань діяльності Офісу реформ, Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку та агенцій регіонального розвитку.

Регуляторна політика всеосяжного розвитку для національної економіки України має ґрунтуватися на досягненні соціально-економічного ефекту відповідно до моделі всеосяжного розвитку(табл. 4).

Заходи регуляторної політики щодо впровадження стратегії всеосяжного розвитку національної економіки

Цілі забезпечення всеосяжного розвитку	Заходи регуляторної політики
Забезпечення системи надання традиційних послуг та інфраструктури	Спрощення системи оподаткування для сфери послуг. Активізація цифровізації суспільства та побудова цифрової інфраструктури. Спрощення режиму сертифікації й стандартизації на отримання оздоровчих послуг. Підвищення якості оздоровчої інфраструктури.
Заохочення підприємництва до легалізації зайнятості	Урегулювання спрощеної системи оподаткування мікро-, малого та середнього підприємництва. Урегулювання спрощеної системи оподаткування та легалізація доходів домашніх господарств
Підсилення продуктивності та розподілу фінансових ресурсів	Упровадження перехресного пропорційного інвестування внутрішніми, зовнішніми і державними інвесторами. Створення механізму пільгового оподаткування в разі перехресного фінансування для внутрішніх інвесторів. Стимулювання банківського сектора в інвестиційну діяльність
Збільшення кількості робочих місць	Підвищення продуктивності праці та введення погодинної плати за працю. Посилення механізму матеріальної й нематеріальної компенсації за тимчасову непрацездатність
Розвиток освіти й професійних навичок	Побудова науково-освітньої системи розвитку людського потенціалу та можливостей. Стимулювання незалежної системи оцінювання якості освіти й науки. Урегулювання міжнародної стандартизації надання освітніх послуг та оцінювання результатів наукової діяльності. Забезпечення рівного доступу до здобуття освіти всіх ступенів
Протидія корупції	Урегулювання прозорості ведення бізнесу. Ліквідація державних установ з надання супутніх послуг з обслуговування бізнесу. Цифровізація отримання послуг та звітності для підприємництва. Створення реальної інституційної, підприємницької та політичної антикорупційної етики.
Удосконалення системи податкових платежів	Адаптація до міжнародних стандартів оподаткування. Стимулювання пропорційного оподаткування й соціального захисту. Підвищення податкової й фінансової грамотності населення та бізнесу

Регуляторна політика всеосяжного розвитку для національної економіки України реалізується через систему заходів регуляторного впливу на імперативи та індикатори всеосяжного розвитку. Заходи регуляторної політики всеосяжного розвитку національної економіки України здійснюється на засадах державного прогнозування та планування господарської діяльності суб'єктів національної економіки.

Підкреслено, що державна регуляторна політика забезпечення всеосяжного розвитку через заходи регуляторного впливу на ключові фактори всеосяжного розвитку має спиратися на такі напрями державної економічної політики, як стабілізація та лібералізація. Це передбачає мінімальне втручання держави та надання автономії інститутам з координації й підтримки всеосяжного економічного

розвитку. Принципи державної регуляторної політики забезпечення всеосяжного розвитку мають корелювати з принципом конвергенції моделі всеосяжного розвитку, що передбачає інтегрування, зближення регуляторної політики господарської діяльності з регуляторною політикою щодо реалізації імперативів всеосяжного розвитку. Відповідно, функціонування такої моделі системи принципів можливе в разі діяльності підтримувального інституту державного регулювання – Департаменту соціально-економічного економічного розвитку та регуляторної політики на базі громадського контролю. Функціонування інституту має здійснюватися в напрямі інтегрованої цифровізації державної політики. Інструментами реалізації регуляторної діяльності мають бути економічні регулятори, що підсилюють дію імперативів всеосяжного розвитку. Зокрема, їх можна згрупувати таким чином: економічні інструменти бюджетно-податкової, ринкової регуляторної, фінансово-інвестиційної, кредитної і соціальної політик, а також адміністративні інструменти щодо дозвільної системи сприяння підприємництву.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження розроблено теоретичні положення та надано практичні рекомендації щодо формування стратегії всеосяжного розвитку національної економіки, а саме:

1. Розвинуто тлумачення змісту всеосяжного розвитку національної економіки, що відповідає сутності інклюзії, яка передбачає забезпечення високої зайнятості, підвищення продуктивності праці, скорочення нерівності й бідності, раціональне використання природних ресурсів, захист природного довкілля, зростання доходів та ВВП. Відзначено, що результатом інклюзивного економічного зростання є соціально-економічний ефект – стійкий рівень добробуту суспільства завдяки його рівномірній участі у створенні національного доходу та можливості кожного члена суспільства задовольняти свої потреби зайнятості та безпечного людського розвитку.

2. Удосконалено модель всеосяжного розвитку національної економіки, яка передбачає досягнення соціально-економічного ефекту розвитку національної економіки, – оптимальний рівень розвитку конкурентоспроможної економіки з високим рівнем зайнятості працездатного населення за показниками ефективності (зростання й розвитку, інклюзивності, спадкоємності та стійкості розвитку). Всеосяжний розвиток, як нова модель економічного розвитку національної економіки, має враховувати об'єктивні закономірності динамічних процесів соціально-економічної системи, ґрунтуватись на виваженій оцінці рушійних сил (імперативів), параметрів, ресурсів, екзогенних й ендогенних факторів.

3. Розвинуто науково-практичний підхід до оцінювання рівня всеосяжного розвитку національної економіки, який базується на визначенні індексу інклюзивного зростання (*IG*), який розраховують за такими індикаторами (*K*): освіта та навички, основні послуги й інфраструктура, корупція та концентрація ренти, доступ до фінансового й кредитного ринків, створення активів та підприємництво, зайнятість і оплата праці, фіскальні платежі, – що надає змогу оцінити соціальну

спрямованість розвитку національної економіки. Індикатори індексу інклюзивного зростання формують показники його ефективності (*E*) (зростання і розвиток, інклюзивність, спадкоємність та стійкість розвитку).

4. Проведений аналіз показників всеосяжного розвитку національної економіки країн світу засвідчує, що зростання ВВП не є підставою для забезпечення всеосяжного розвитку національної економіки та підвищення рівня життя населення. Протягом 2012–2017 рр. спостерігаються негативні зміни за такими показниками всеосяжного розвитку України, як: продуктивність праці, зайнятість населення, коефіцієнт Джині за доходами, рівень бідності, середній дохід на день, державний борг, коефіцієнт демографічного навантаження. За результатами дослідження індикаторів інклюзивного зростання економіки України протягом 2012–2017 рр. найбільш ефективними є освітній капітал, якість і доступність освіти, медичні послуги та інфраструктура, найменш ефективними – інвестиційна бізнес-активність, управління активами домогосподарств, ділова та політична етика, концентрація ренти.

5. Удосконалено стратегію всеосяжного розвитку національної економіки, яка передбачає досягнення оптимального рівня розвитку конкурентоспроможної економіки з високим рівнем зайнятості працездатного населення за умови підвищення зайнятості серед молоді та боротьби з бідністю, посилення державної й підприємницької активності для розвитку соціального партнерства, модернізації економіки на основі нового технологічного укладу та екологізації виробничого процесу, розвитку інфраструктури як умови впровадження інновацій й залучення інвестицій. Визначено логічно взаємопов'язані етапи реалізації стратегії: вибір моделі всеосяжного розвитку, цілі та завдання реалізації моделі всеосяжного розвитку, механізм імплементації моделі всеосяжного розвитку, соціально-економічний ефект реалізації стратегії, що спрямована на забезпечення вирівнювання соціальних і територіальних відмінностей розвитку національної економіки.

6. Удосконалено механізм реалізації стратегії всеосяжного розвитку національної економіки, який передбачає виконання завдань з організації, ресурсного забезпечення, мотивації та контролю за діями виконавців (формальних і неформальних інститутів), де визначено складові – організаційну, фінансову, управлінську та моніторингову, й імперативи розвитку прямої дії (економічні та соціальні), які забезпечують розвиток ефективної, конкурентоспроможної, соціально орієнтованої, ресурсо- й енергоефективної, екологічно стійкої національної соціально-економічної системи.

7. Удосконалено інституційний підхід до формування механізму реалізації стратегії всеосяжного розвитку національної економіки, який передбачає перерозподіл функцій з визначення показників результативності та методів вимірювання, виконавців, з розподілу повноважень, відповідальності, ресурсів і координації, з моніторингу та аналізу результатів реалізації стратегії. Аналіз основних завдань діяльності та впливу формальних і неформальних інститутів на процес реалізації стратегії всеосяжного розвитку засвідчив, що функції з визначення показників та методів вимірювання результатів реалізації стратегії, виконавців, з

розподілу повноважень і відповідальності, ресурсів, з координації дій та оцінювання результатів кожного з етапів реалізації стратегії виконує більшість формальних інституцій, що призводить до неузгодженості їх дій та зниження загальної результативності прогресивних перетворень.

8. Удосконалено систему заходів регуляторної політики щодо впровадження стратегії всеосяжного розвитку національної економіки, яка передбачає забезпечення системи надання традиційних послуг і цифрової інфраструктури, заохочення підприємництва до легалізації зайнятості, підсилення продуктивності та розподілу фінансових ресурсів, збільшення кількості робочих місць, розвиток освіти й професійних навичок, протидію корупції, удосконалення системи податкових платежів. Державна регуляторна політика забезпечення всеосяжного розвитку через заходи регуляторного впливу на ключові фактори всеосяжного розвитку має спиратися на основні напрями державної економічної політики.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

*Статті в наукових фахових виданнях України та виданнях,
які входять до наукометричних баз*

1. Рудь Ю. Л. Інституційний підхід до управління розвитком національної економіки. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2012. № 6. С. 301–306. (0,47 д. а.)

2. Рудь Ю. Л. Теоретичні основи всеосяжного зростання національної економіки. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2017. № 1. С. 98–102. (0,48 д. а.)

3. Рудь Ю. Л. Всеосяжний розвиток як нова модель економічного розвитку національної економіки. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 13–1. С. 237–244. (0,49 д. а.)

4. Рудь Ю. Л. Особливості створення імперативів всеосяжного розвитку національної економіки. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 22. С. 240–246. (0,47 д. а.)

5. Рудь Ю. Л. Аналіз всеосяжного соціально-економічного розвитку України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Вип. 21. Ч. 1. С. 147–155. (Включено до міжнародної наукометричної бази *Index Copernicus*). (0,49 д. а.)

6. Рудь Ю. Л. Методичні підходи до формування всеосяжного розвитку національної економіки. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2018. Т. 23. Вип. 4 (69). С. 163–170. (Включено до міжнародної наукометричної бази *Index Copernicus*). (0,45 д. а.)

Матеріали конференцій

7. Рудь Ю. Л. Основні моделі розвитку національної економіки. *Перспективи і проблеми забезпечення розвитку відкритих конкурентоспроможних економічних систем в умовах глобалізації*: матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. (8–9 грудня 2011 р., м. Кривий Ріг). Кривий Ріг, 2011. С. 291–292. (0,11 д. а.)

8. Рудь Ю. Л. Механізм реалізації стратегії розвитку національної економіки. *Наука і вища освіта: тези доповідей учасників XXIII Міжнар. наук.-практ. конф. (23 квітня 2015 р., м. Запоріжжя)*. Запоріжжя, 2015. С. 85–87. (0,12 д. а.)

9. Рудь Ю. Л. Основні типи економічного зростання національної економіки. *Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (24 листопада 2017 р., м. Запоріжжя)*. Запоріжжя, 2017. С. 918–919. (0,11 д. а.)

10. Рудь Ю. Л. Критерії досягнення всеосяжного економічного зростання національної економіки. *Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (21–22 березня 2018 р., м. Кропивницький). Кропивницький, 2018. С. 43–45. (0,11 д. а.)

11. Рудь Ю. Л. Всеосяжне економічне зростання національної економіки. *Європейські перспективи сенсу життя: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (11 травня 2018 р., м. Запоріжжя)*. Запоріжжя, 2018. С. 170–172. (0,13 д. а.)

АНОТАЦІЯ

Рудь Ю. Л. Формування стратегії всеосяжного розвитку національної економіки. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Класичний приватний університет, Запоріжжя, 2019.

У дисертації розвинуто тлумачення сутності понять «всеосяжний розвиток національної економіки» та «інклюзивне економічне зростання». Розвинуто підхід до оцінювання рівня всеосяжного розвитку національної економіки, що базується на визначенні індексу інклюзивного зростання.

Удосконалено модель всеосяжного розвитку національної економіки, яка передбачає досягнення соціально-економічного ефекту розвитку національної економіки за елементами ефективності (зростання й розвитку, інклюзивності, спадкоємності та стійкості розвитку).

Удосконалено стратегію всеосяжного розвитку національної економіки, яка передбачає досягнення оптимального рівня розвитку конкурентоспроможної економіки з високим рівнем зайнятості працездатного населення. Удосконалено механізм реалізації стратегії всеосяжного розвитку національної економіки, який передбачає виконання завдань з організації, ресурсного забезпечення, мотивації та контролю дій виконавців.

Удосконалено інституційну складову механізму реалізації стратегії всеосяжного розвитку національної економіки, яка передбачає перерозподіл функцій формальних і неформальних інститутів (виконавців). Удосконалено систему заходів регуляторної політики щодо впровадження стратегії всеосяжного розвитку національної економіки, яка передбачає забезпечення системи надання традиційних послуг та цифрової інфраструктури, заохочення підприємництва до легалізації зайнятості, підсилення продуктивності та розподілу фінансових ресурсів, збільшення кількості робочих місць, розвиток освіти й професійних навичок, протидію корупції, удосконалення системи податкових платежів.

Ключові слова: національна економіка, всеосяжний розвиток, державне регулювання, стратегія, стійке економічне зростання, інклюзивне економічне зростання.

АННОТАЦІЯ

Рудь Ю. Л. Формирование стратегии всеобъемлющего развития национальной экономики. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика и управление национальным хозяйством. – Классический приватный университет, Запорожье, 2019.

В диссертации уточнена сущность понятия «всеобъемлющее развитие национальной экономики», что соответствует сути инклюзии, которая предусматривает обеспечение высокой занятости, повышение производительности труда, сокращение неравенства и бедности, рациональное использование природных ресурсов, защиту природной среды, рост доходов и ВВП. Инклюзивный экономический рост обеспечивает социоэкономический эффект – устойчивый уровень благосостояния общества за счет его равномерного участия в создании национального дохода и возможностей каждого члена общества (как следствие такого участия) удовлетворять свои потребности, а также устойчивый уровень занятости и безопасного человеческого развития.

Усовершенствована модель всеобъемлющего развития национальной экономики, предполагающая достижение социально-экономического эффекта развития национальной экономики, – оптимального уровня развития конкурентоспособной экономики с высоким уровнем занятости трудоспособного населения в соответствии с элементами эффективности (роста и развития, инклюзивности, преемственности и устойчивости развития). Всеобъемлющее развитие, как новая модель экономического развития национальной экономики, должна учитывать объективные закономерности динамических процессов социально-экономической системы, основываться на взвешенной оценке движущих сил (императивов), параметров, ресурсов, экзогенных и эндогенных факторов.

Получил развитие подход к оценке уровня всеобъемлющего развития национальной экономики, основанный на определении индекса инклюзивного роста. Индекс рассчитывается по таким индикаторам: образование и навыки, основные услуги и инфраструктура, коррупция и концентрация ренты, доступ к финансовому и кредитному рынкам, создание активов и предпринимательство, занятость и оплата труда, фискальные платежи, что позволяет оценить социальную направленность развития национальной экономики. Индикаторы индекса инклюзивного роста формируют показатели его эффективности (рост и развитие, инклюзивность, преемственность и устойчивость развития).

Усовершенствована стратегия комплексного развития национальной экономики, предполагающая достижение оптимального уровня развития конкурентоспособной экономики с высоким уровнем занятости трудоспособного населения. Определены такие условия: повышение занятости среди молодежи и борьба с бедностью, усиление государственной и предпринимательской активности

для развития социального партнерства, модернизации экономики на основе нового технологического уклада и экологизации производственного процесса, развития инфраструктуры как условия внедрения инноваций и притока инвестиций. Определены логически взаимосвязанные этапы реализации стратегии: выбор модели всеобъемлющего развития, цели и задачи реализации модели всеобъемлющего развития, механизм имплементации модели всеобъемлющего развития, социально-экономический эффект реализации стратегии, направленной на обеспечение выравнивания социальных и территориальных различий развития национальной экономики.

Усовершенствован механизм реализации стратегии комплексного развития национальной экономики, который предусматривает выполнение задач по организации, ресурсному обеспечению, мотивации и контролю действий исполнителей (формальных и неформальных институтов) и в котором определены составляющие – организационная, финансовая, управленческая и мониторинговая, а также императивы развития прямого действия (экономические и социальные), обеспечивающие развитие эффективной, конкурентоспособной, социально ориентированной, ресурсо- и энергоэффективной и экологически устойчивой национальной социально-экономической системы.

Усовершенствован институциональный подход к формированию механизма реализации стратегии комплексного развития национальной экономики, который предусматривает перераспределение функций по определению показателей результативности и методов измерения, исполнителей, по распределению полномочий, ответственности, ресурсов и координации, по мониторингу и анализу результатов реализации стратегии.

Усовершенствована система мер регуляторной политики по внедрению стратегии всеобъемлющего развития национальной экономики, которая предусматривает обеспечение системы предоставления традиционных услуг цифровой инфраструктуры, поощрение предпринимательства к легализации занятости, усиление производительности и распределения финансовых ресурсов, увеличение количества рабочих мест, развитие образования и профессиональных навыков, противодействие коррупции, совершенствование системы налоговых платежей.

Ключевые слова: национальная экономика, всеобъемлющее развитие, государственное регулирование, стратегия, устойчивый экономический рост, инклюзивный экономический рост.

SUMMARY

Rud Yu. L. The strategy of inclusive development of national economy. – On the rights of the manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Economics, specialty 08.00.03 – Economics and Management of National Economy. – Classic Private University, Zaporizhzhia, 2019.

The essence of the inclusive development of the national economy and inclusive economic growth are considered. The approach of determination of the level of inclusive

development of the national economy is developed. It is based on the definition of an inclusive growth index.

The model of inclusive development of the national economy is improved. It means achievement of socio-economic effect of development of the national economy on the elements of efficiency (growth and development, inclusivity, continuity and sustainability of development).

The strategy of inclusive development of the national economy, which envisages achieving the optimal level of development of a inclusive economy with a high level of employment of the working population, is improved. The mechanism of implementation of the strategy of inclusive development of the national economy, which envisages the fulfilment of tasks on organization, resource support, motivation and control of actions of performers, is considered.

The institutional component of the mechanism for implementing the strategy of inclusive development of the national economy, which provides for the redistribution of functions of formal and informal institutions (executors), is improved. The system of regulatory policy measures for the implementation of the strategy of comprehensive development of the national economy is determined. It provides a system of provision of traditional services and digital infrastructure, encouraging entrepreneurship to legalize employment, enhancing productivity and distribution of financial resources, increasing the number of jobs, developing education and professional skills, improving the tax payment system.

Key words: national economy, inclusive development, regulation, strategy, sustainable growth, inclusive growth.

РУДЬ ЮЛІЯ ЛЕОНІДІВНА

**ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ВСЕОСЯЖНОГО РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

08.00.03 – економіка та управління національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Підписано до друку 16.10.2019.

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Гарнітура Times.
Умовн.-друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9. Наклад 150 пр. Зам. № 40-19А.

Видавець та виготовлювач
Класичний приватний університет
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70б
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4392 від 20.08.2012